

Herijking en advies inzet buurtsport- en cultuurcoaches 2021/2022

Evaluatie deel

Gemeente Raalte

Door: Van Egdom Consultancy; Hans van Egdom
Datum: 31 Maart 2021, versie 3 (definitief)

Inleiding	3
Opdracht	4
Aanpak	5
Landelijke overheid (kaderstellend en co financier)	6
Gemeente Raalte (opdrachtgever en co financier)	8
SBR Raalte (opdrachtnemer formeel en materieel werkgever)	11
Materiele werkgevers en co financiers	14
Professionals / buurtsport en cultuurcoaches (werknemer)	18
Conclusies	19

Inleiding

De gemeente Raalte maakt gebruik van de (structurele) landelijke regeling buurtsportcoaches¹. Formeel heet deze regeling de brede regeling combinatiefuncties. Door gebruik te maken van deze regeling kunnen gemeenten cofinanciering ontvangen voor de inzet van buurtsport- en cultuurcoaches. De gemeente Raalte maakt gebruik van deze regeling door 8,62 fte aan buurtsport- en cultuurcoaches in te zetten.

Het Sport Bedrijf Raalte (SBR) voert de regeling in opdracht van de gemeente uit en organiseert onder andere het werkgeverschap, voor de meerderheid van de buurtsport- en cultuurcoaches en de cofinanciering.

Jaarlijks (april-mei) vindt er een tussenevaluatie plaats met het primair onderwijs waarin de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches wordt geëvalueerd en waarbij een aanvraag voor de inzet voor het volgende schooljaar wordt gedaan. Hierop volgt een toekenning van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches bij de deelnemende scholen eind mei/begin juni. De gemeente Raalte is toe aan de derde meer jaren fase voor de inzet buurtsportcoaches. In de eerste fase (2010-2015) was de Raalter deelname aan deze regeling met name gericht op verbinding leggen tussen sport, cultuur en onderwijs.

De huidige meerjarenraming voor de inzet van de buurtsportcoaches, de tweede fase, in de gemeente Raalte loopt tot einde van het schooljaar 2020-2021. De behoefte is om te komen tot een kader voor de derde (meer jaren) fase voor de inzet van buurtsport- en cultuurcoaches.

Sinds 1 januari 2019 is de brede regeling combinatiefuncties aangepast. De nieuwe regeling heeft een andere focus en er is landelijk meer budget beschikbaar. Daardoor kunnen de (nieuwe én huidige) buurtsport- en cultuurcoaches breder ingezet worden. De nieuwe doelstellingen luiden:

- Een leven lang sporten, bewegen en deelnemen aan cultuur voor iedereen mogelijk maken
- Lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen
- Duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuuraanbieders/vrijwilligersorganisaties

De wens van de gemeente is om de inzet van de buurtsportcoaches mede te richten op het realiseren van het Roalter Sportakkoord. De ambitie van dit sportakkoord is dat iedereen van 0 – 100 met plezier en zonder beperkingen kan sporten en bewegen.

De gemeente hecht veel waarde aan de maatschappelijke bijdrage van kunst en cultuur aan de preventie van zorg, het stimuleren van de participatie en het helpen van inwoners bij zingeving.

¹ <https://sportindebuurt.nl>

Opdracht

Aan van Egdom Consultancy is gevraagd om de huidige inzet van buurtsport- en cultuurcoaches te herijken en de gemeente te adviseren t.b.v. de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches in de gemeente Raalte vanaf seizoen 2021/2022. Concreet luidt de opdracht:

1. Evalueer de tweede fase van de huidige regeling door middel van interviews met de huidige betrokken partijen: primair onderwijs, gemeente, SBR, Hoftheater, Fit for Life (Carmel College & Landstede), Sport BSO In Oranje en de regiocoaches aangepast sporten (sportbedrijf Deventer en Sportservice Zwolle).
2. Inventariseer de best practises in Nederland; hierbij wordt vooral gekeken naar het profiel/inzet van de buurtsportcoach en de financiering, bij voorkeur in het (lokale) sportakkoord.
3. Inventariseer de beste kansen binnen de gemeente Raalte op nieuwe verbindingen tussen sport enerzijds en zorg, bedrijfsleven en verenigingen anderzijds. Hierbij horen ook de mogelijkheden voor de financiering voor de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches. Maak gebruik van interviews met bestaande en potentiële partijen.
4. Formuleer – op basis van de uitkomsten van de analyse, evaluatie- en inventarisatie – een advies voor de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches vanaf 2021/2022 inclusief een financieringsplan dat is getoetst op haalbaarheid bij de verstrekkers.

Eind maart 2021 is het advies gereed inclusief een positief advies – zowel op inhoud als het financieringsvoorstel - van het regisseursteam voor de uitvoering van het lokaal sportakkoord ingediend bij de gemeente Raalte. Op basis van dit advies kan medio april een collegebesluit worden genomen.

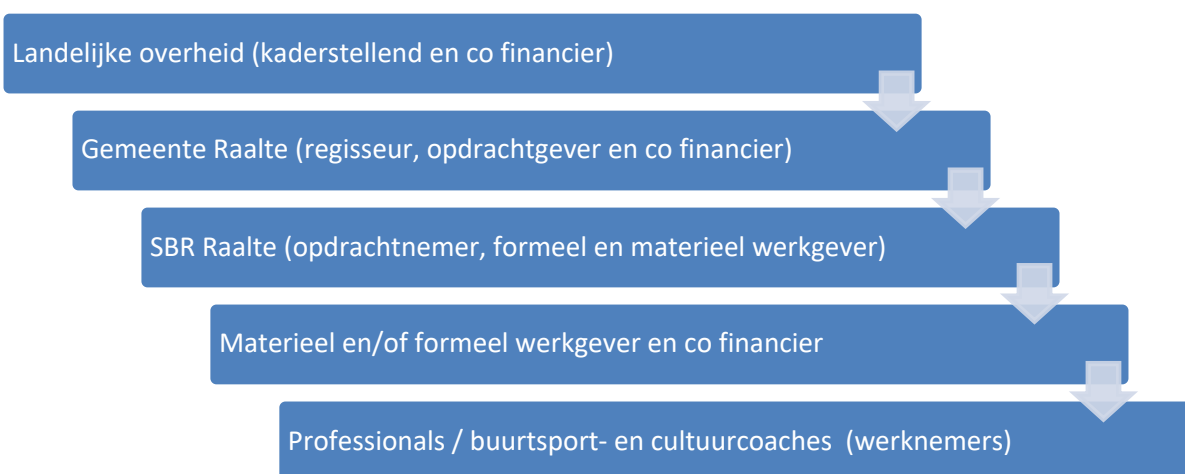
Uiterlijk medio april 2021 is een bestuursbesluit op het advies nodig, zodat het SBR vanaf eind april nieuwe afspraken met de buurtsport- en cultuurcoaches kan maken over hun inzet m.i.v. het seizoen 2021/2022 en met de partijen die vanaf 2021/2022 een (andere) eigen bijdrage moeten gaan betalen voor deze inzet.

Aanpak

In de periode van 4 januari tot 28 februari zijn documenten bestudeerd die informatie geven over de initiële afspraken over de inzet van buurtsport- en cultuurcoaches vanaf het schooljaar 2015/2016. Daarnaast zijn beleidsnotities bestudeerd die relevant zijn voor de toekomstige inzet van buurtsport- en cultuurcoaches.

In de periode van 4 januari tot 28 februari is gesproken met verschillende partijen die allen betrokken zijn bij de beleidsbepaling, coördinatie en uitvoering van de buurtsport- en cultuurcoaches in Raalte. Daarnaast is gesproken met mogelijke partners van de toekomstige inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches zoals vertegenwoordigers van kernteams, sportverenigingen, medewerkers van de gemeente van het sociaal domein etc. Een overzicht van de personen die zijn geïnterviewd is opgenomen in de bijlagen.

Bij de inzet van buurtsport- en cultuurcoaches zijn verschillende organisaties betrokken ieder vanuit haar/zijn eigen rol en verantwoordelijkheid, conform onderstaande niveaus. In deze evaluatie wordt het begrip keten geïntroduceerd. De keten heeft betrekking op de samenwerking van partijen om de impact van de inzet van buurtsport- en cultuurcoaches zo groot mogelijk te maken. Dit betreft de landelijke overheid, als kadersteller en co financier, tot aan de buurtsport- en cultuurcoaches zelf.

Op basis van de documenten en interviews is deze evaluatie opgesteld. Vervolgens is een advies geschreven bestaande uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is gericht op de samenwerking in de keten. Het tweede onderdeel is gericht op een concreet voorstel voor de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches 2021 en verder in de gemeente Raalte.

Landelijke overheid (kaderstellend en co financier)

Brede Regeling Combinatiefuncties²

In 2008 is gestart met de Impuls brede scholen, sport en cultuur. In het kader van deze Impuls worden combinatiefunctionarissen ingezet. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar gelijkkelijk – of in ieder geval voor een substantieel deel - te werk gesteld wordt in of ten behoeve van twee werkvelden/sectoren. Een combinatiefunctie bestaat daarom uit tenminste twee delen. De combinatiefunctionarissen die zijn aangesteld in het kader van de Impuls brede scholen, sport en cultuur zijn werkzaam in twee van de aangewezen sectoren (onderwijs, sport en cultuur).

De Brede Impuls Combinatiefuncties bestaat per 2012 en is een vervolg op de Impuls brede scholen, sport en cultuur van 2008. Vanaf dit moment kunnen zowel combinatiefuncties voor onderwijs, sport en cultuur worden ingezet als specifieke combinatiefuncties zijnde buurtsportcoaches die een verbinding leggen tussen sport- en beweegaanbieders, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en het bedrijfsleven. Zij zijn een belangrijk onderdeel van het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt', dat per 31 december 2018 is geëindigd.

Op 1 januari 2019 is de regeling voor combinatiefuncties aangepast. De nieuwe Brede Regeling Combinatiefuncties krijgt een andere focus en er komt meer budget beschikbaar. Daardoor kan het aantal buurtsport- en cultuurcoaches in Nederland uitgebreid worden en kunnen de (nieuwe én huidige) functionarissen breder ingezet worden.

De kracht van de regeling is het kunnen leveren van lokaal maatwerk en de verbinding tussen verschillende sectoren waaronder sport, welzijn, cultuur, onderwijs, zorg en sociale zaken. Lokaal maatwerk is een taak van vele partners. De gemeenten en het Rijk (ministeries van VWS, OCW en SZW) hebben een rol, maar ook lokale ondernemers moeten de mogelijkheid krijgen om hieraan mee te werken, evenals scholen, welzijnsorganisaties, kinderopvang, culturele instellingen, sport- en beweegaanbieders e.a

De geactualiseerde doelstellingen hangen samen met de ambities uit het Nationale sportakkoord. De overheid wil buurtsportcoaches, combinatiefunctionarissen en cultuurcoaches inzetten op:

1. Een leven lang inclusief sporten, bewegen en beoefenen van culturele activiteiten mogelijk maken, met inhoudelijke focus (maar niet uitsluitend) op:
 - (Talent)ontwikkeling van jeugd en jongeren stimuleren waarbij verbetering van motorische vaardigheden een belangrijk aandachtspunt is
 - Inzetten op groepen mensen die belemmeringen ervaren bij het georganiseerde/formele en niet-georganiseerde/non-formele sporten en bewegen en beoefenen van culturele activiteiten, die te maken hebben met iemands leeftijd of levensfase, gender, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, financiële situatie of sociale positie.
 - Bereiken, toe leiden en begeleiden personen die in armoede leven, zodat zij ondanks hun financiële situatie mee kunnen doen met sport, bewegen en culturele activiteiten
2. Lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen tussen gemeentelijke beleidsdomeinen en voorzieningen, gesubsidieerde/ commerciële sport, cultuur, onderwijs, buitenschoolse/kinderopvang, welzijn, zorg, gezondheid, bedrijven c.a.

² <https://sportindebuurt.nl>

3. Duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuuraanbieders/vrijwilligersorganisaties op het gebied van o.a. besturen, vrijwilligers, kader, diversiteit, inclusief en vraaggericht handelen. Met aandacht voor het vormgeven van een pedagogisch sportklimaat.

Alle gemeenten komen voor deelname in aanmerking. De meeste gemeenten hebben hiertoe een gemeentelijke deelnameverklaring ingevuld en ondertekend eind 2018. Gemeenten hebben hierbij aangegeven voor welk percentage, 60, 80, 100, 120 of 140% van het toegewezen budget, zij willen participeren. Tot en met 120% is het budget gegarandeerd beschikbaar.

Een normbedrag van 50.000 euro per aangestelde fte buurtsport- en cultuurcoaches is het uitgangspunt. De rijksoverheid keert 20.000 euro per fte uit aan gemeenten. Deelnemende gemeenten dienen 60% cofinanciering vanaf het eerste jaar van deelname te organiseren. De bedragen worden via een decentralisatie-uitkering aan gemeenten beschikbaar gesteld. Het nieuwe jaarlijkse beschikbare rijksbudget tot en met 2022 is structureel € 75,0 miljoen voor gemeenten en wordt in eerste instantie verdeeld op basis van de verdeelmaatstaven 'jongeren tot en met 17 jaar' en 'inwoners' (elk voor 50%).

Gemeente Raalte (opdrachtgever en co financier)

De gemeente Raalte doet sinds 2010 mee met het Landelijke programma Sport en Bewegen in de Buurt de zogenaamde Brede Impuls Combinatiefuncties. Hiervoor werd een uitvoeringsplan opgesteld tot en met medio 2015 (Raadsbesluit van 27 januari 2011). Het Raalter hoofdlijnenakkoord 2014 – 2018 'de kracht van de kern' onderkende het belang en de doelstelling van het voortzetten van de (brede) Impuls Combinatiefuncties. Echter door financiële krapte is destijds een prioritering gesteld. Daarom kon het project combinatiefuncties vanaf medio 2015 alleen gecontinueerd worden als aanvullend op de rijksbijdrage, de lokale bijdrage door "de markt" wordt gefinancierd (scholen, verenigingen of anderszins). Conform het planvoorstel Brede Impuls Combinatiefuncties Raalte (maart 2015) heeft het College van B&W de volgende specifieke besluiten genomen op 2 juni 2015. De inhoudelijke redenen om deel te nemen aan deze regeling zijn divers van aard en als volgt geformuleerd:

1. Blijvende kwaliteitsstimulans bewegingsonderwijs

Continuering van de impuls in Raalte betekende het behoud van de vakleerkracht bewegingsonderwijs in het basisonderwijs. Op tenminste 12 basisscholen verzorgt een buurtsportcoach met een lesbevoegdheid minimaal 1 keer per week de gymlessen aan de groepen 3 t/m 8. Het onderwijs levert hiervoor de 60% lokale cofinanciering vanaf het schooljaar 2015-2016.

2. Levenslang plezier in sport bijbrengen in het onderwijs

Continuering van de impuls in Raalte betekende het doorzetten van het programma Fit for Life Salland (van Carmel College Salland en ROC Landstede). Hierdoor worden kinderen gedurende de hele schoolperiode sport bijgebracht met als doel dat ze hierin levenslang blijven participeren.

3. Toegevoegde waarde combinatiefunctionaris cultuur

Continuering van de impuls in Raalte betekende de inzet van de combinatiefunctionaris cultuur. Deze heeft een toegevoegde waarde voor cultuureducatie op scholen en het stimuleren van talentontwikkeling bij jongeren. Daarnaast ondersteunt deze functionaris de activiteiten van Hof in Salland. Door continuering van de regeling wordt het stimuleren van cultuureducatie voortgezet en verder uitgebreid.

4. Stimuleren integrale samenwerking

Continuering van de impuls in Raalte levert een belangrijke bijdrage aan het versterken van de samenwerking in de sectoren sport/onderwijs, sport/gezondheid en sport/cultuur. In een gemeente met de schaalgrootte van Raalte kunnen veel sterke verbindingen met deze sectoren gemaakt worden dankzij de inzet van buurtsportcoaches, waaronder het ondersteunen van sportverenigingen.

5. Aansluiting bij andere gemeentelijke stimuleringsprogramma's

Continuering van de impuls in Raalte betekende de brede inzetbaarheid van de buurtsportcoaches gemeente breed binnen de programma's 'Raalte Gezond!', de WMO Sportprojecten (W(I)JK Lekker fit!?, Actief Betrokken Club maatschappelijk vitaal, Regiocoach aangepast sporten, de Buurtsportcoach Academy, Beweegimpuls kwetsbare senioren en Verenigingsadvies.

Formatief & Financieel

De gemeente Raalte heeft aangegeven in de periode vanaf 2015 voor 8,62 fte (132%) hiervan gebruik te willen maken. Het normbedrag van 50.000 euro per aangestelde fte buurtsportcoach is het uitgangspunt. De rijksoverheid keert 20.000 euro per fte uit aan gemeenten. De gemeente Raalte ontvangt jaarlijks 40% rijksbijdrage, een bedrag van € 176.41. De 60% lokale cofinanciering wordt bijeengebracht door verschillende partijen:

- € 137.400 per jaar vanuit het primair onderwijs en de Sport BSO Oranje
- € 30.000 per jaar vanuit het voortgezet onderwijs (Carmel) en MBO (Landstede)
- € 16.153 per jaar vanuit de gemeente Raalte (cultuursubsidie)³
- € 51.800 per jaar vanuit de gemeente Raalte (uit de reserve sportstimulering/ combinatiefunctionarissen)
- € 17.000 per jaar van 2015 – 2020 vanuit de gemeente Raalte (project Langer zelfstandig wonen)

In onderstaande tabel is de formatieve verdeling weergegeven tussen 2019 – 2021 inclusief de partijen die de 60% cofinanciering bekostigen.

Inzet als...	FTE	60% cofinanciering
Vakleerkracht bewegingsonderwijs	4,58	Basisscholen
Sportconsulenten	1,50	SBR
Schoolzwemmen	0,20	SBR
Fit for Life	1,00	Carmel/Landstede
Regiocoaches aangepast sporten	0,25	SBR
Combinatiefunctionaris Cultuur	0,51	Gemeente Raalte
Reserve	0,58	nvt
Totaal	8,62 fte	

Retrospectief

Zoals aangegeven is de planvorming rondom de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches gedaan in een periode van financiële krapte binnen de gemeente. Daarom kon het project combinatiefuncties vanaf medio 2015 alleen gecontinueerd worden als aanvullend op de rijksbijdrage, de lokale bijdrage door “de markt” wordt gefinancierd (scholen, verenigingen of anderszins). Deze bijdrage door de “markt” is mede terug te zien in de inhoudelijke redenen om deel te nemen aan deze regeling. De beleidsdoelen van de gemeente waren minder leidend. In 2015 was er ook geen specifiek beleid op het terrein van sport en bewegen. Dit beleid werd bij de invulling van regeling node gemist.

Daarnaast was de verzelfstandiging van het SBR net afgerond. Er moest ervaring worden opgedaan met het opdrachtgever en opdrachtnemerschap. Ook ging de medewerkers en dus ook de kennis en expertise van deze regeling mee naar het SBR. Waarschijnlijk zijn dit de belangrijkste redenen waarom de impact van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches binnen de gemeente niet nadrukkelijk is gemonitord, gestuurd en kwalitatief en kwantitatief in kaart gebracht. Ook is daarmee het effectief benutten van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches binnen de gemeente onderbelicht gebleven.

³ Structureel tussen 2015 en 2021; per 1 september 2020 de functie van combinatiefunctionaris cultuur/cultuurcoach (werkzaam bij het HOF theater) met 4 uur per week uitgebreid

In retrospectief kijkt de gemeente met tevredenheid terug over de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches in de gemeente. De overtuiging is dat vooral de motorische vaardigheden van de leerlingen in het primair onderwijs toe zijn genomen. Het zicht op de waarde van de inzet van buurtsportcoaches in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs is minder duidelijk. Er wordt op alle onderwijsniveaus geen specifiek onderzoek gedaan naar behaalde doelstellingen en/of resultaten. Wel worden de resultaten van de GGD-monitor nauwlettend gevolgd.

Ook over de inzet van de cultuurcoach is de gemeente (zeer) tevreden. De cultuurcoach is niet meer weg te denken binnen Raalte vooral ook door het netwerk met scholen en cultuuraanbieders. De specifieke uitbreiding van het aantal uren voor de cultuurcoach geeft ook aan dat het vertrouwen in de cultuurcoach groot is en de waarde van cultuur voor andere beleidsterreinen belangrijk wordt geacht.

De mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de inzet van buurtsport- en cultuurcoaches wordt gezien in de 1) samenwerking met partijen vanuit andere domeinen (zorg, welzijn, gezondheid) en 2) de focus kwetsbare doelgroepen. De richting zoals beschreven in het Roalter Sportakkoord en Raalte Gezond vormen de inhoudelijke kaders hiervoor. Echter, de energie van partners in de dorpen zijn doorslaggevend voor succes van allerlei projecten en initiatieven. Hiervoor kunnen buurtsport- en cultuurcoaches een faciliterende rol spelen; geen trekkers maar katalysatoren van bestaande energie en ambitie.

SBR Raalte (opdrachtnemer formeel en materieel werkgever)

Conform het planvoorstel Brede Impuls Combinatiefuncties Raalte en de besluitvorming door het College van B&W (maart 2015) heeft het SBR een centrale rol verkregen in de uitvoering van de inzet van combinatiefuncties. Kort gezegd gaat het over 1) de uitvoering, 2) het werkgeverschap en 3) het realiseren van de cofinanciering. Het College van B&W heeft de volgende specifieke kanttekeningen geplaatst bij de besluitvorming op 2 juni 2015:

- Centrale rol SBR Raalte B.V.

Het SBR speelt al enkele jaren rondom de buurtsportcoaches een centrale rol als samenwerkings- en kennispartner binnen de Raalter samenleving. Het SBR is sinds de verzelfstandiging daarom de aangewezen rechtspersoon om het werkgeverschap van de buurtsportcoaches op zich te nemen. Het ondernemerschap van het SBR moet in de komende vijf jaar resulteren in stabiele lokale allianties die continuering van de regeling mogelijk maakt na 2021.

Het SBR is formeel werkgever van vrijwel alle buurtsportcoaches. Door middel van een overeenkomst worden zij gedetacheerd aan de scholen. Deze overeenkomst maakt scherp welke activiteiten wel en niet in het kader van de detachering moeten worden uitgevoerd.

Jaarlijks (april-mei) vindt er een tussenevaluatie plaats met het primair onderwijs waarin de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches wordt geëvalueerd en waarbij een aanvraag voor de inzet voor het volgende schooljaar wordt gedaan. Hierop volgt een toekenning van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches bij de deelnemende scholen eind mei/begin juni.

Met betrekking tot het voortgezet en middelbaar onderwijs is er minder inzicht geweest in de voortgang van de inzet van buurtsportcoaches. Mede door personele wisselingen binnen deze scholen is het karakter van de inzet van buurtsportcoaches vervaagd tot een financiële subsidierelatie met de gemeente. Dit komt op gespannen voet te staan met de doelstellingen van de landelijke regeling. Ook was een frequentere dialoog interessant gezien de plaats van Fit for Life binnen het onderwijs. Een veranderde betrokkenheid van de Raalter sportverenigingen.

Een van de sportconsulenten van SBR functioneerde als opdrachtgever naar de regiocoaches aangepast sporten. Overigens ook hier geldt dat de er meer sprake is van een subsidierelatie dan het bewust inzetten om de impact van de buurtsportcoach.

Na de besluitvorming en het verder inrichten van het SBR als BV werd duidelijk dat het SBR zelf geen reserve kan opbouwen voor eventuele cofinanciering in de toekomst.

SBR verzorgt samen met de gemeente, ieder jaar de evaluatie en verantwoording naar het Ministerie van VWS.

- Exploitatieovereenkomst en prestatieafspraken worden aangepast

De oorspronkelijke exploitatieovereenkomst en prestatieafspraken die zijn gemaakt bij de “start” van de verzelfstandiging van het SBR moeten in overeenstemming worden gebracht met de overgedragen taken en afspraken die een gevolg zijn van het functioneren van de combinatiefunctionarissen binnen de BV SBR.

Deze afspraken zijn in 2018 in overeenstemming gebracht.

- Exploitatiebijdrage aan SBR vanaf 2016 aanpassen

Bij het ramen en vaststellen van de exploitatiebijdrage 2016 van de gemeente aan de BV SBR moet rekening worden gehouden met financiële gevolgen van de op te dragen taken aan het SBR met betrekking tot de combinatiefunctionarissen.

Deze afspraken zijn in 2018 in overeenstemming gebracht.

- Scholen kunnen jaarlijks stoppen met deelname en/of minder uren afnemen

Als scholen stoppen met deelname en/of minder uren afnemen met deelname en de buurtsportcoach krijgt hierdoor minder werk, is het mogelijk dat een buurtsportcoach wordt ingezet op andere sportprojecten. De benodigde 60% lokale cofinanciering organiseert het SBR.

Deze situatie heeft zich gedurende de periode van 2015 – 2021 niet voorgedaan.

- Risico's werkgeverschap en beëindiging deelname aan Brede Impuls

Continuering van de deelname heeft geen verdere financiële en juridische risico's voor de gemeente. De gemeente kan jaarlijks besluiten te stoppen met deelname en dan stoppen ook de 40% rijksmiddelen. Het risico van beëindiging van de arbeidscontracten ligt bij het SBR.

Deze situatie heeft zich gedurende de periode van 2015 – 2021 niet voorgedaan.

- Inzet van de opgebouwde reserve sportstimulering en combinatiefunctionarissen

In het hoofdlijnenakkoord is aangegeven dat vanaf medio 2015 de cofinanciering geheel “uit de markt” zal moeten worden gehaald. Zoals hierna onder het kopje “Financiën” blijkt, lukt dat nog niet volledig in de periode 2016 t/m 2021. Het SBR zal in de komende jaren als ondernemer zich in moeten spannen om uiterlijk in 2022 wel in de volledige cofinanciering “uit de markt” te voorzien.

Dit is gelukt volgens het SBR. Onder ‘de markt’ ziet het SBR zeker ook de scholen, maar ook tijdelijke subsidiegelden zoals die bijvoorbeeld vanuit de Provincie Overijssel zijn toegekend. Andere beleidsdomeinen van de gemeente Raalte hebben ook incidenteel cofinanciering geleverd voor de (projectmatige) inzet van de buurtsportcoaches. De overtuiging is eveneens aanwezig dat de huidige cofinanciering ook voor de komende periode opportuun is.

Retrospectief

In retrospectief zijn de “kinderen vaardiger in bewegen geworden”. Dit komt mede door de inzet van vakdocenten in het primair onderwijs. De vakdocenten zijn immers hoogopgeleide professionals die hun vak verstaan. De organisatie van de inzet van buurtsportcoaches loopt naar tevredenheid. Het SBR is in principe werkgever van alle vakdocenten. Zij worden gedetacheerd bij de scholen.

De mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de inzet van buurtsportcoaches wordt gezien op die onderwerpen die niet of nauwelijks van de grond komen. Voorbeelden hiervan zijn 1) samenwerking met kernteams in de dorpen, 2) sportverenigingen ondersteunen individuele (meer Open) en collectieve (samenwerking sportpark) ambities. 3) het coachen van vrijwilligers binnen sportverenigingen (clubkadercoach) en 4) het onder de aandacht brengen van gezondheidsthema's: roken alcohol voeding.

De opdrachtsturing vanuit de gemeente kan helderder en scherper. We kunnen meer “afrekenbaar” zijn. Dit geeft ons ook de stimulans om minder duizendpoot te zijn en meer een cultuur te ontwikkelen van ambities (SMART doelen en concrete resultaten) en bijpassende condities (geld, fte).

Materiele werkgevers en co financiers

Ten behoeve van de evaluatie is gesproken met vertegenwoordigers van de partijen die direct gebruik maken van de sportbuurt- en cultuurcoaches. In de praktijk waren zij materieel (soms ook formeel) werkgever en co financier. In deze paragraaf is een korte beschrijving gegeven van de inzet van de sportbuurt- en cultuurcoaches, de impact (aantallen, tevredenheid) en een korte toekomtschets.

Ten slotte wordt bij de (formele en/of materiele) “werkgevers” getoetst aan de geactualiseerde doelstellingen van de landelijke Brede Regeling Combinatiefuncties.

Primair onderwijs

Op 12 basisscholen verzorgt een buurtsportcoach met een lesbevoegdheid minimaal 1 keer per week de lessen bewegingsonderwijs aan de groepen 3 t/m 8. Het onderwijs levert hiervoor de 60% lokale cofinanciering vanaf het schooljaar 2015-2016. Op dit moment zijn er vier basisscholen, die de buurtsportcoach voor een tweede lesmoment inhuren bij het Sportbedrijf. Jaarlijks krijgen ruim 3.000 kinderen hierdoor kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs in Raalte. Er is grote waardering voor de inzet van de vakdocenten; ze zijn “onmisbaar” geworden voor de scholen. De motorische vaardigheden van de leerlingen nemen toe. Ook wordt hier de basis gelegd voor lifetime sportbeoefening is de overtuiging. Het beperken van de inzet wordt als zeer onwenselijk geacht.

Door wet- en regelgeving van de overheid zijn niet alle groepsleerkrachten bevoegd om bewegingsonderwijs te geven. De vakdocent is dus ook een goede organisatorische oplossing voor de wettelijke taak bewegingsonderwijs te geven.

De afstemming met de groepsleerkrachten is over het algemeen goed. Onderwijsinhoudelijk kan het beter; zowel in de afstemming (ook een taak voor het onderwijs) als in de inhoud (actueler, vernieuwender). Ook zijn er meer mogelijkheden voor verbinding b.v. naar sportverenigingen en andere gezondheidsthema's.

Geactualiseerde doelstellingen Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 e.v.		
Levenlang inclusief sporten	Lokale verbindingen	Versterken aanbieders
Ja	Nee	Nee

Regiocoaches aangepast sporten

Via SBR Deventer en Sportservice Zwolle zijn in Raalte twee buurtsportcoaches/ regiocoaches aangepast sporten actief. Zij maken deel uit van een regionaal samenwerkingsverband van steden die het gezamenlijk mogelijk maken dat inwoners met een beperking kunnen sporten en/of bewegen. Zo'n 120 inwoners vanuit Raalte maken hier jaarlijks gebruik van. De hoofdtaken zijn 1) het geven van een sport/beweegadvies aan inwoners met een beperking (gemiddeld 10 personen per jaar), 2) het verbinden van de wens van de sporter met het aanbod, 3) het opstarten van aanvullend beweegaanbod, 4) het faciliteren van sportaanbieders (er zijn in Raalte drie sportverenigingen met een aanbod) en 5) het geven van ondersteuning bij de organisatie van evenementen. Aangezien het beweegen sportaanbod voor sporters met een beperking klein is, is een regionale aanpak opportuun. De praktijk leert dat sporters in de hele regio terecht komen met nadruk op de grotere gemeenten in de regio zoals Deventer en Zwolle.

De nadruk op inclusiviteit komt mede tot uiting in het Roalter Sportakkoord. Ook de regionale aanpak in het kader van de WMO sluit goed aan op de (toekomstige) wijze van (samen)werken. Juist door de lange samenwerking is het (regionale) netwerk effectief en wordt erin geslaagd voor een belangrijke doelgroep sport en beweegaanbod te ontsluiten. Daarnaast is de samenwerking in de regio tussen professionals en vrijwilligers zo ingericht

dat goed kan worden aangesloten op veranderingen en kansen die de sport nu wordt geboden.

Geactualiseerde doelstellingen Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 e.v.		
Levenslang inclusief sporten	Lokale verbindingen	Versterken aanbieders
Ja	Ja, WMO en andere gemeenten	Ja, verenigingen die aanbod willen versterken en/of starten

Sport buitenschoolse opvang Oranje

Kinderen moeten bewegen en een gekwalificeerde vakleerkracht staat borg voor de kwaliteit, dit is de visie van de SportBSO Oranje. Daarnaast is een brede ontwikkeling belangrijk, ofwel niet te snel focussen op één sport maar met meerdere vormen van bewegen in aanraking komen. Iedere maand staat een andere sport centraal. Het gaat dus niet om spelen, maar het gaat over het aanleren van vaardigheden op het brede terrein van sport en bewegen. Dit verklaart de reden waarom de naschoolse opvang kiest voor het inzetten van een buurtsportcoach. Naast het aanbieden van sport werkt de buurtsportcoach ook samen met sportverenigingen om de uren in te vullen.

Op de maandag, dinsdag en donderdagmiddag is de buurtsportcoach actief gedurende de reguliere uren voor alleen die kinderen die een contract hebben met de sport BSO. Dit betreft zo'n 70 kinderen. Op woensdag en vrijdagmiddag is de opvang toegankelijk voor in principe alle kinderen. De ervaring leert dat zo'n tien kinderen hier aanvullend gebruik van maken.

Juist door de profilering van deze buitenschoolse opvang met het aanbieden van sport, is er nog altijd sprake van een groei in aantal contracten. Dit betekent dat deze vorm van opvang zeer wordt gewaardeerd. Het draagt bij aan sportstimulering, brede ontwikkeling en uiteindelijk ook talentontwikkeling. Op deze wijze wordt een unieke propositie geboden aan ouders en de kinderen.

Geactualiseerde doelstellingen Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 e.v.		
Levenslang inclusief sporten	Lokale verbindingen	Versterken aanbieders
Ja	Ja, samenwerking met scholen en sportaanbieders	Nee

Carmel College (& Landstede)

Het Carmel College / VMBO afdeling maakt gebruik van een buurtsportcoach voor de coördinatie van het programma Fit for Life. Dit programma is gericht op het aanleren van sociale vaardigheden, de persoonsvorming en vindt buiten de verplichte lesuren plaats. Alle leerlingen krijgen de mogelijkheid in het kader van dit programma gebruik te maken van extra uren sport en bewegen. Meer dan 50% van de leerlingen kiest een beweeg en/of sportonderdeel. Anderen kiezen voor een dj-cursus zijn of vrijwilligerswerk voor een goed doel, etc.. Aan het gehele programma doen in totaal 650 VMBO leerlingen mee (250 1^e jaars, 250 2^e jaars en 150 leerlingen van de bovenbouw). De buurtsportcoach heeft een verbindende en coördinerende rol. Zo is hij de verbinder naar de lokale sportverenigingen, maar ook naar cultuurstellingen en stichtingen/bedrijven die een bijdrage leveren aan het programma. Door de meer pedagogische doelstellingen zijn slechts twee sportverenigingen in Raalte in staat om duurzaam aan dit programma mee te werken.

Het programma wordt zeer gewaardeerd door de leerlingen. Hoewel er geen onderzoek is gedaan naar het realiseren van de doelstellingen, is de overtuiging dat dit programma succesvol is. Het meten van sociale competenties is sowieso complex. De leiding van de school ziet dat leerlingen sociaal vaardiger worden. Dit betekent ook dat Carmel kijkt naar de mogelijkheden om dit programma binnen de verplichte lesuren te plaatsen. De effecten op het sport en beweeggedrag zijn niet in kaart gebracht. Wel is bekend dat vmbo-leerlingen minder bewegen en/of sporten.

Geactualiseerde doelstellingen Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 e.v.		
Levenslang inclusief sporten	Lokale verbindingen	Versterken aanbieders
Ja/Nee, programma is gericht op sociale vaardigheden waaronder sporten en/of bewegen	Ja, samenwerking met zeer beperkt aantal sportverenigingen	Nee

SBR Raalte – materieel en formele werkgever

Naast de centrale rol van SBR: - 1) de uitvoering, 2) het werkgeverschap en 3) het realiseren van de cofinanciering – maakt SBR ook gebruik van de inzet van drie buurtsportcoaches

Consulenten

Het SBR heeft twee buurtsportcoaches actief als sportconsulent. De werkzaamheden hebben betrekking op de coördinatie en afstemming, samenwerking met welzijn/zorg/gezondheid (o.a. de beweegmakelaar) en het ondersteunen van sportverenigingen. Ook zijn de sportconsulenten opdrachtgever naar de regiocoaches aangepast sporten. Deze twee sportconsulenten pakken de samenwerking/ondersteuning tussen verenigingen op evenals de samenwerking met andere partijen. Deze andere partijen zijn actief binnen het sociaal domein en vanuit andere gemeentelijke beleidsterreinen (bijv. op het gebied van participatie).

Projecten die de sportconsulenten bijvoorbeeld oppakken zijn gericht op Fair Play, beweeginstuiven tijdens de stakingsdagen in het onderwijs, opstart Cool 2b Fit, talentherkenning. De twee sportconsulenten hebben contact met 20+ verenigingen op jaarbasis. Zij ondersteunen hen met subsidievragen, bestuurlijke vraagstukken en vragen rondom corona. In de uitvoering liggen de contacten tussen de consulenten en verenigingen veelal op het aanbieden van clinics tijdens de gymlessen en promotie van instuiven na schooltijd.

Schoolzwemmen

Het schoolzwemmen is een goed vangnet om de zwemvaardigheid van de leerlingen in groep 5-6 te controleren. Daarnaast wordt via het Swim2play concept op een bredere manier kennis gemaakt met water, zoals door het aanbieden van clinics door lokale watersportverenigingen en wat te doen als je in een wak beland. Een belangrijke (coördinerende) rol is weggelegd voor de buurtsportcoach.

De mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de inzet van buurtsportcoaches wordt gezien op die onderwerpen die niet of nauwelijks van de grond komen. Voorbeelden hiervan zijn 1) samenwerking met kernteams in de dorpen, 2) sportverenigingen ondersteunen individuele (meer Open) en collectieve (samenwerking sportpark) ambities. 3) het coachen van vrijwilligers binnen sportverenigingen (clubkadercoach) en 4) het onder de aandacht brengen van gezondheidsthema's: roken, alcohol, voeding.

Geactualiseerde doelstellingen Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 e.v.		
Levenslang inclusief sporten	Lokale verbindingen	Versterken aanbieders
Ja	Ja, met andere beleidsterreinen en partners in perspectief van gezondheid en zorg	Ja, verenigingen die aanbod willen versterken en/of starten

Hof Theater

De focus van de cultuurmakelaar/combinatiefunctionaris is gericht op de volgende verschillende onderdelen: 1) het adviseren en ondersteunen van het brede cultuurveld in Raalte (bestaande uit zo'n 100 verenigingen/stichtingen), 2) het bijdragen aan de rol van de cultuur adviesraad binnen de gemeente 3) het coördineren van cultuureducatie op de 19 basisscholen als ook op een aantal instellingen voor buitenschoolse opvang en 4) het verrichten van algemene werkzaamheden binnen het Hoftheater.

De komende jaren wil het Hof Theater zich toelagen op de verbinding tussen cultuur en het sociaal domein geredeneerd vanuit de brede opvatting van gezondheid. Werken met kunst en cultuur draagt bij aan de preventie van zorg, stimuleert participatie en helpt mensen bij zingeving. Daarom heeft de gemeente Raalte besloten mee te gaan in de nieuwe landelijke regeling en hiervoor ook budget vrijgemaakt. Daardoor is per 1-9-2020 de functie van combinatiefunctionaris cultuur met vier uur per week uitgebreid, om zich te kunnen richten op het sociaal domein. Voor de invulling van deze vier uur wordt een meer jaren plan geschreven.

Veel actiepunten van het cultuur beleidsplan zijn inmiddels gerealiseerd. De combinatiefunctionaris cultuur is een belangrijk onderdeel van de ondersteuningsstructuur, van het culturele ecosysteem. Ze is een belangrijke schakel in het culturele veld en met andere beleidsvelden. Het is belangrijk dat te continueren.

Geactualiseerde doelstellingen Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 e.v.		
Levenslang inclusief cultuurbeoefening	Lokale verbindingen	Versterken aanbieders
Ja	Ja, met partners in perspectief gezondheid	Ja, verenigingen die aanbod willen versterken en/of starten

Professionals / buurtsport en cultuurcoaches (werknemer)

De buurtsportcoaches worden voornamelijk ingezet als vakdocent bewegingsonderwijs. De overtuiging is dat het beweegniveau omhooggaat van de leerlingen van de scholen. Het geven van bewegingsonderwijs is een vak en hiervoor zijn gekwalificeerde docenten nodig. Alle vakdocenten zijn 1^e graads bevoegd. Zij zijn in principe vrij om de uren inhoud te geven. Een aantal scholen geeft aan om te focussen op “toestel lessen”. Hierdoor kan het tweede uur bewegingsonderwijs door de groepsdocent aan spel worden besteed.

De wens bij de meeste bestaat om een brede taak te krijgen. Naast vakdocent willen zij graag de lokale ambassadeur van sport en bewegen zijn; “Ik wil het aanspreekpunt zijn van iedereen die wil sporten en/of bewegen”. Ook willen zij meer als team met elkaar optrekken; “wij willen als SBR Raalte het gezicht zijn van sport en bewegen”. “Onze kennis en expertise van sport en bewegen wordt nog niet optimaal ingezet. “We zijn professionals met een brede opleiding en willen er voor iedereen zijn, we willen groeien naar buurtsportcoach”.

Conclusies

In perspectief van de doelstellingen van de inzet van buurtsportcoaches zoals is opgenomen in het Planvoorstel Brede Impuls Combinatiefuncties Raalte (maart 2015) en de inzet van de verschillende de buurtsport- en cultuurcoaches kan als volgt geconcludeerd worden.

1. De inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches wordt door de gemeente en de sport, beweeg en cultuur domein gewaardeerd en heeft inmiddels haar plaats in de gemeente gevonden;
2. Jaarlijks krijgen ruim 3.000 kinderen kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs in Raalte. Er is grote waardering voor de inzet van de vakdocenten/buurtsportcoaches;
3. De doelstellingen van de landelijke regeling worden in samenhang van alle profielen van de buurtsport- en cultuurcoaches behaald. Desalniettemin dragen niet alle afzonderlijke buurtsport- en cultuurcoaches actief bij aan alle doelstellingen van de landelijke regeling;
4. De impact van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches kan worden vergroot door deze te bezien als majeur gemeentelijk beleidsinstrument om doelstellingen op het terrein van sport bewegen en cultuur te realiseren.
4. De maatschappelijke impact van de inzet van de sportbuurt- en cultuurcoaches moet meer in verhouding worden gebracht met de partijen die de cofinanciering bijeen brengen. Dit hoeft niet per se conflicterend te zijn. Helder moet zijn dat de gemeente een krachtig beleidsinstrument in handen heeft door 1) de doelstellingen te bepalen 2) de partijen aan te wijzen die direct gebruik maken van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches en 3) de voorwaarden te bepalen aan deze materiele werkgevers;
5. De impact van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches kan worden vergroot door voorafgaand aan het seizoen beleidsdoelstellingen en resultaten concre(e)t(er) te formuleren. Deze moeten betrekking hebben op zowel input (b.v. aandacht voor alcohol voeding en roken), proces (b.v. samenwerking met sport- en cultuurverenigingen) als output (meetbaar en verifieerbaar maken);
6. Voor een aantal materiele werkgevers is het instrument buurtsportcoaches inclusief de beoogde doelstellingen vervaagd tot een financiële subsidierelatie. De impact van buurtsport en cultuurcoaches is immers meer dan een financieringskanaal alleen.
7. De impact van de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches kan worden vergroot mede door actief hierop te sturen. Het invoeren van voortgangsoverleg en continue monitoring zijn hiervoor geëigende instrumenten. Aansluiting bij het bestaande regisseursteam ligt voor de hand;
8. De opdrachtsturing van gemeente naar het SBR en van het SBR naar de materiele werkgevers kan concreter en scherper. Hierdoor wordt de "afrekenbaarheid" vergroot. Ook de voortgangsbewaking en monitoring (vastgelegd in communicatie en afstemmingsmomenten) kunnen bijdragen aan het vergroten van deze impact;

9. De aansluiting van de inzet van buurtsportcoaches binnen het primair en voortgezet onderwijs is vanuit de brede regeling gezien beperkt. Bij het primair onderwijs worden geen sportverenigingen versterkt en wordt de lokale verbinding alleen gemaakt met de kinderopvang. Er is geen directe verbinding met bijvoorbeeld gezondheid. Ook zijn buurtsportcoaches actief binnen de BSO/Oranje, echter is deze niet altijd openbaar toegankelijk.
10. De aansluiting met het voortgezet onderwijs is eveneens beperkt. Het programma is gericht op sociale vaardigheden en niet direct op een levenlang inclusief sporten. Dit zou wel een afgeleide kunnen zijn van het programma. De verwachting is dat juist leerlingen meedoen die al sporten en/of bewegen. Ook binnen het voortgezet onderwijs worden geen sportverenigingen versterkt of verbindingen gelegd tussen sport en bewegen en andere sectoren (behalve uiteraard met het onderwijs).
11. De verbinding tussen sport, bewegen en cultuur kan in het kader van de inzet van buurtsport- en cultuurcoaches verder worden vormgegeven. Concreet gaat het over de ondersteuning van sport en cultuuraanbieders, de samenwerking met onderwijs (zowel primair als voortgezet) als de verbinding met het sociaal domein, de kernteams en het wijkgericht werken;
12. De kwaliteit van de buurtsport- en cultuurcoaches wordt mede beïnvloed door duurzame inzet van mensen. Dit betekent dat een uitdagend carrière pad moet worden ontwikkeld waarin de buurtsport- en cultuurcoaches zich kunnen ontwikkelen en groeien. Hierbij kan aangesloten worden bij de Landelijke Academie voor Buurtsportcoaches⁴;
13. De doelstelling van het Roalter Sportakkoord is dat iedereen van 0-100 met plezier en zonder beperkingen kan bewegen en sporten. In perspectief van deze doelstelling is onderstaand aangegeven op welke leeftijdscategorieën de huidige inzet van de buurt- en cultuurcoach gericht is evenals de impact op Raalte dorp en de dorpskernen. Onderstaand overzicht laat zien dat de doelgroepen die bereikt worden met de inzet van de buurtsport- en cultuurcoaches zijn relatief beperkt. Nu zit de focus op primair onderwijs, en in beperkte mate op voortgezet onderwijs en sporters met een beperking. Vooral de doelgroepen vanaf 18 jaar worden niet of nauwelijks bereikt. De hernieuwde landelijke regeling geeft hiervoor zeker ruimte;

Buurtsportcoach	fte	0-4 jaar	4-12 jaar	12-18 jaar	18-35 jaar	35-65 jaar	65+	Raalte-dorp	Dorpskernen
Bewegingsonderwijs	4,16		X					X	X
Sport BSO	0,42		X					X	
Sportconsulent	1,5		X	X	X	X	X	X	X
Fit for Life	1,0			X				X	
Aangepast sporten	0,25		X	X	X	X	X	X	X
Cultuurcoach	0,51		X					X	X

⁴ <https://sportindebuurt.nl/professionalisering/carrierepad/>